

## 409

## ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 17 września 1990 r.

**w sprawie trybu legitymowania, zatrzymywania osób, dokonywania kontroli osobistej oraz przeglądania bagaży i sprawdzania ładunku przez policjantów.**

Na podstawie art. 15 ust. 8 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. Nr 30, poz. 179) zarządza się, co następuje:

## Rozdział 1

## Przepisy ogólne

§ 1. Policjanci w toku wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych, dochodzeniowo-śledczych i administracyjno-porządkowych, podejmowanych w celu rozpoznawania, zapobiegania i wykrywania przestępstw i wykroczeń oraz wypełniania poleceń sądu, prokuratora, organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego, zwanych dalej „czynnościami służbowymi”, mają prawo:

- 1) legitymowania osób w celu ustalenia ich tożsamości,
- 2) zatrzymywania osób stwarzających w sposób oczywisty bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego, a także dla mienia,
- 3) dokonywania kontroli osobistej, a także przeglądania zawartości bagaży i sprawdzania ładunku w portach i na dworcach oraz w środkach transportu lądowego, powietrznego i wodnego, w razie istnienia uzasadnionego podejrzenia popełnienia czynu zabronionego pod groźbą kary.

§ 2. Policjanci, przystępując do czynności służbowych określonych w § 1, są obowiązani:

- 1) podać stopień, imię i nazwisko; policjanci nie umundurowani okazują ponadto legitymację służbową w taki sposób, aby zainteresowany miał możliwość odczytać i zanotować nazwisko policjanta i nazwę organu, który wydał legitymację,
- 2) podać podstawę prawną oraz przyczynę podjęcia czynności służbowej.

## Rozdział 2

## Legitymowanie osób

§ 3. Policjant ma prawo legitymowania osób, gdy ustalenie ich tożsamości jest niezbędne do wykonania czynności służbowych, a w szczególności w celu:

- 1) identyfikacji osoby podejrzanej o popełnienie przestępstwa lub wykroczenia,
- 2) ustalenia świadków zdarzenia powodującego naruszenie bezpieczeństwa lub porządku publicznego,
- 3) wykonania polecenia wydanego przez sąd, prokuratora, organy administracji rządowej i samorządu terytorialnego,
- 4) identyfikacji osób wskazanych przez pokrzywdzonych jako sprawców przestępstw lub wykroczeń,
- 5) poszukiwania osób zaginionych lub ukrywających się przed organami ścigania albo wymiarem sprawiedliwości.

§ 4. 1. Tożsamość osoby legitymowanej ustala się na podstawie:

- 1) dowodu osobistego,
- 2) tymczasowego dowodu osobistego,
- 3) tymczasowego zaświadczenia tożsamości,
- 4) dowodu tożsamości cudzoziemca,
- 5) paszportu.

2. Tożsamość osoby legitymowanej można ustalić również na podstawie:

- 1) innych nie budzących wątpliwości dokumentów,
- 2) oświadczeń osób, których tożsamość ustalono w sposób określony w ust. 1, a także telefonicznego lub osobistego porozumienia się z osobami wskazanymi przez legitymowanego.

§ 5. W razie legitymowania osób znajdujących się w pojeździe, gdy uzasadniają to względy bezpieczeństwa, policjant ma prawo żądać opuszczenia pojazdu przez te osoby.

§ 6. Można odstąpić od legitymowania osoby, która jest znana policjantowi.

§ 7. Policjant dokumentuje w notatniku służbowym dane osoby legitymowanej oraz czas, miejsce i przyczynę legitymowania.

## Rozdział 3

## Zatrzymywanie osób

§ 8. Przystępując do zatrzymania osoby, o której mowa w § 1 pkt 2, policjant jest obowiązany:

- 1) sprawdzić, czy osoba zatrzymana posiada broń lub inne niebezpieczne przedmioty mogące służyć do popełnienia przestępstwa lub wykroczenia albo stanowić dowody rzeczowe lub podlegać przepadkowi,
- 2) odebrać broń i przedmioty, o których mowa w pkt 1,
- 3) poinformować osobę o zatrzymaniu i jego przyczynach oraz uprzedzić o obowiązku zastosowania się do wydanych poleceń,
- 4) doprowadzić osobę zatrzymaną do jednostki Policji.

§ 9. 1. Policjant ma obowiązek udzielenia pierwszej pomocy, w granicach dostępnych środków, osobie zatrzymanej, która ma widoczne obrażenia ciała lub utraciła przytomność.

2. Osobie zatrzymanej należy zapewnić pomoc lekarską zawsze, gdy będzie potrzebna, a w szczególności w przypadkach:

- 1) wymienionych w ust. 1,
- 2) żądania przez osobę zatrzymaną niezwłocznego zbadania przez lekarza,

- 3) oświadczenia osoby zatrzymanej, że cierpi ona na schorzenia wymagające stałego lub okresowego leczenia, którego przerwanie zagrażałoby życiu lub zdrowiu,
- 4) jeżeli z posiadanych przez Policję informacji lub z okoliczności zatrzymania wynika, że osoba zatrzymana jest chora zakaźnie.

§ 10. 1. Po doprowadzeniu osoby zatrzymanej do jednostki Policji policjant:

- 1) sporządza protokół zatrzymania osoby według wzoru stanowiącego załącznik nr 1 do rozporządzenia,
- 2) doręcza kopię protokołu osobie zatrzymanej,
- 3) poucza osobę zatrzymaną o prawie:
  - a) wniesienia, w terminie 7 dni, zażalenia do sądu na zatrzymanie,
  - b) żądania zawiadomienia przez Policję osoby najbliższej lub innej wskazanej przez zatrzymanego osoby, zakładu pracy lub szkoły o zatrzymaniu,
- 4) podejmuje czynności mające na celu realizację uprawnień zatrzymanego.

2. Zakład pracy zawiadamia się w przypadku, gdy istnieje uzasadnione niebezpieczeństwo, że nieobecność osoby zatrzymanej mogłaby spowodować poważne zakłócenia w funkcjonowaniu zakładu.

3. Jeżeli zachowanie osoby zatrzymanej wskazuje na to, że jest pod wpływem alkoholu lub innego podobnie działającego środka albo z innych powodów ma zakłóconą świadomość, czynności określone w ust. 1 pkt 2 i 3 wykonuje się po ustaniu przyczyn zakłócających świadomość.

§ 11. W razie wniesienia przez osobę zatrzymaną zażalenia na zatrzymanie, należy niezwłocznie przekazać do właściwego sądu rejonowego kopię protokołu zatrzymania osoby oraz materiały uzasadniające zatrzymanie.

§ 12. 1. Czas zatrzymania liczy się od chwili faktycznego pozbawienia człowieka wolności, choćby poinformowanie o zatrzymaniu nastąpiło później.

2. Osobę zatrzymaną należy niezwłocznie zwolnić, gdy:

- 1) ustanie przyczyna zatrzymania,
- 2) sąd wydał postanowienie o zwolnieniu,
- 3) z opinii lekarza wynika, że zatrzymanie może spowodować zagrożenie życia lub zdrowia osoby zatrzymanej

— jednakże nie później niż przed upływem 48 godzin od chwili zatrzymania, chyba że prokurator lub sąd wydał postanowienie o tymczasowym aresztowaniu.

§ 13. Każdy przypadek zatrzymania dokumentuje się w ewidencji osób zatrzymanych, prowadzonej w jednostce Policji przez dyżurnego lub upoważnionego policjanta.

§ 14. Pomieszczenia przeznaczone dla osób zatrzymanych powinny być wyposażone i zabezpieczone w sposób zapewniający bezpieczeństwo zatrzymanym oraz realizację celu zatrzymania.

## Rozdział 4

### **Kontrola osobista, przeglądanie zawartości bagażu i sprawdzanie ładunków w portach i na dworcach oraz w środkach transportu lądowego, powietrznego i wodnego**

§ 15. 1. Policjant ma prawo dokonać kontroli osobistej w razie istnienia uzasadnionego podejrzenia popełnienia

przez osobę poddawaną kontroli czynu zabronionego pod groźbą kary, gdy kontrola ma na celu zabezpieczenie lub ujawnienie dowodów albo rzeczy mających związek z realizacją czynu zabronionego.

2. Osoba, która ma być poddana kontroli osobistej, może żądać obecności przy tej czynności osoby wskazanej przez siebie oraz osoby przybranej przez prowadzącego czynności, jeżeli obecność tych osób nie utrudni lub nie uniemożliwi dokonania kontroli.

§ 16. Kontroli osobistej powinno się dokonywać w miarę możliwości za pośrednictwem osób tej samej płci, w pomieszczeniu niedostępnym na czas kontroli dla osób postronnych.

§ 17. 1. Przeglądanie zawartości bagażu lub sprawdzanie ładunku znajdującego się w portach, na dworcach oraz w środkach transportu lądowego, wodnego i powietrznego przeprowadza się w obecności właściciela bagażu lub ładunku albo przedstawiciela przewoźnika lub spedytora, a gdy jest to niemożliwe — w obecności osoby przybranej przez policjanta.

2. Przeglądania zawartości bagażu lub sprawdzania ładunku przyjętego do przewozu dokonuje się wyłącznie w obecności przedstawiciela przewoźnika lub spedytora, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. W razie nieobecności właściciela, przewoźnika lub spedytora, przeglądania zawartości bagażu lub sprawdzania ładunku dokonuje się, gdy z ustaleń Policji wynika, że zwłoka może spowodować zagrożenie dla życia, zdrowia ludzkiego lub mienia.

§ 18. 1. Czynności, o których mowa w § 15—17, dokumentuje się w notatniku służbowym, odnotowując rodzaj, czas, miejsce i wynik czynności oraz nazwiska, imiona i funkcje osób w niej uczestniczących.

2. Na żądanie właściciela, przewoźnika lub spedytora bagażu albo ładunku policjant sporządza protokół według wzoru stanowiącego załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 19. W razie gdy przedmioty ujawnione w wyniku czynności służbowych, o których mowa w § 8—17, stwarzają niebezpieczeństwo dla życia, zdrowia ludzkiego lub mienia, policjant jest obowiązany podjąć działania zmierzające do usunięcia niebezpieczeństwa.

§ 20. 1. Policjanci nie wykonują czynności służbowych określonych w § 8—17 w stosunku do:

- 1) członków personelu przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych oraz innych osób zrównanych z nimi na podstawie ustaw, umów lub zwyczajów międzynarodowych, jeżeli nie są obywatelami polskimi,
- 2) innych osób korzystających z immunitetów dyplomatycznych lub konsularnych na mocy ustaw, umów międzynarodowych albo powszechnie uznanych zwyczajów międzynarodowych.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy działań będących realizacją uprawnień wynikających z obrony koniecznej lub stanu wyższej konieczności.

3. O podjęciu działań, o których mowa w ust. 2, należy niezwłocznie powiadomić właściwe przedstawicielstwo dyplomatyczne, urząd konsularny oraz Ministerstwo Spraw Zagranicznych.

§ 21. 1. Od czynności służbowych określonych w § 8—17 odstępuje się w przypadku, gdy osoba, wobec której podjęto czynności, w sposób nie budzący wątpliwości wykáže, że korzysta z immunitetu parlamentarnego, sędziowskiego lub prokuratorskiego.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy działań będących realizacją uprawnień wynikających z obrony koniecznej lub stanu wyższej konieczności.

3. O podjęciu działań, o których mowa w ust. 2, należy niezwłocznie powiadomić Komendanta Głównego Policji.

## Rozdział 5 Przepis końcowy

§ 22. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *T. Mazowiecki*

Załączniki do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 września 1990 r. (poz. 409).

**Załącznik nr 1**

„ZAPOZNAŁEM SIĘ”

.....  
(podpis przełożonego)

## PROTOKÓŁ ZATRZYMANIA OSOBY

..... dnia ..... 19..... r., godz. ....  
..... z .....

(stopień, imię i nazwisko)

(nazwa jednostki Policji)

W ..... działając na mocy art. 15 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. Nr 30, poz. 179)

w dniu ..... o godz. ....  
dokonał zatrzymania .....

(imię i nazwisko)

s./c. .... z d. .... ur. ....

..... w ..... zam. ....

miejsce pracy .....

którego tożsamość ustalił na podstawie .....

(nazwa i nr dokumentu)

Zatrzymania dokonano z następujących przyczyn: .....

(szczegółowo opisać przyczyny zatrzymania)

Zatrzymany ..... , pouczony o przysługującym

(imię i nazwisko)

mu na mocy art. 206 § 1 i 4 Kpk prawie wniesienia do sądu zażalenia na zatrzymanie oraz prawie żądania zawiadomienia o zatrzymaniu osoby najbliższej lub innej osoby, zakładu pracy lub szkoły, oświadczył, co następuje: .....

Rozmowa z zatrzymanym o stanie zdrowia .....

Na tym protokół zakończono i po odczytaniu podpisano dnia ..... godz. ....

.....  
(podpis policjanta)

.....  
(podpis osoby zatrzymanej)

Kopię niniejszego protokołu otrzymałem dnia ..... o godz. ....

.....  
(podpis osoby zatrzymanej)

„ZAPOZNAŁEM SIĘ”

.....  
(podpis przełożonego)

**PROTOKÓŁ**  
kontrolnej osobistej — przeglądu  
zawartości bagażu — sprawdzania ładunku\*)

..... dnia ..... 19..... r., godz. ....  
..... Z .....  
(stopień, imię i nazwisko) (nazwa jednostki Policji)

..... W ....., działając na mocy art. 15 ust. 1 pkt 5  
ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. Nr 30, poz. 179), dokonał w obecności właściciela, przedstawiciela  
przewoźnika lub spedytora, osoby wskazanej, przybranej\*)

.....  
(imię i nazwisko osoby)

1) kontroli osobistej obywatela .....  
(imię i nazwisko)

s./c. .... z d. .... ur. ....

..... w ..... zam. ....

....., którego tożsamość ustalono na podstawie

.....  
(nazwa i numer dokumentu)

2) przeglądu zawartości bagażu, sprawdzenia ładunku\*) .....

.....  
(rodzaj bagażu, liczba sztuk, oznaczenia)

należącego do — przewożonego przez\*) .....

Kontroli osobistej, przeglądu zawartości bagażu, sprawdzenia ładunku\*) dokonano z następujących przyczyn: .....

.....  
(szczegółowo opisać przyczyny wykonania czynności)

W wyniku przeprowadzonej czynności nie znaleziono żadnych przedmiotów — znaleziono następujące przedmioty\*) ...

W związku ze znalezieniem przedmiotów podjęto następujące czynności: .....

Inne okoliczności dotyczące przebiegu kontroli osobistej, przeglądu zawartości bagażu, sprawdzenia ładunku\*) .....

.....  
(podpis policjanta).....  
(podpis osoby kontrolowanej, właściciela, przedstawiciela przewoźnika lub spedytora, osoby wskazanej, przybranej)

Kopię niniejszego protokołu otrzymałem dnia ..... o godz. ....

.....  
(podpis osoby kontrolowanej, właściciela, przedstawiciela przewoźnika lub spedytora)\*)

\*) Niepotrzebne skreślić